

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Matyas Jozsef*
Cím: *Sétacsónakázás a földalatti Budapesten*

Forrás: *Ezti Kurir*

Bp. (Hely) *1943. M. 8.* (Idő) (Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás	
Tárgy	<i>628.2</i>
Hely	
Idő	<i>11943</i>
Személy	

SÉTACSÓNAKÁZÁS A FÖLDALATTI BUDAPESTEN, ahol minden csatornából *16* a halál leselkedik...

Európában a legrégebb és világviszonylatban is első helyen áll a főváros ötvenéves modern csatornahálózata

— A csónakok indulásra készen állanak — hangzik a figyelmeztetés s indulunk lefelé a csigalépcsőkön.

Budapestből már semmit sem halunk, egy-egy vak morajlás foszlánya csapódik csak néha a csónakhoz. Most itt vagyunk a csónakgarázsban a föld alatt legalább két méter mélységben.

— Az aknák rendben, a búvárok elindultak — jelentik a csepegő, zuhogó, gőzölgő szennyviz betonparián az egyik „idegenvezető” szakmérnöknek, aki vállalkozott arra a háláttan feladatra, hogy bemutassa nekünk a földalatti Budapestet.

Helyet foglalunk a csónakokban s nekivágunk a nagy útnak, hogy sétacsónakázást végezzünk a földalatti város három és négy méter között váltakozó szorított folyújtó-csatornájában. Fejünket ijedten kapkodjuk s a csónak üdökjét tapogatjuk, mikor ugrik önkbe a palikány.

— Most körülbelül a Nevezeti Színháznál járunk — szól később kísérőnk és beszélgetni kezdünk.

Megtudjuk, hogy Szendy Károly polgármester állandóan napirenden tartja a világviszonylatban is első között álló budapesti csatornahálózat karbantartási kérdését s minden tőle telhetőt megtesz, hogy a fő-

város alatt is rendben folyjon az élet. A főváros eddig több mint hatvan millió pengőt költött a csatornák építésére. Pet és Euda alatt majdnem kilencszáz kilométer hosszú csatornahálózat húzódik. A fő gyűjtő-csatornák a Duna mentén és a főbb útvonalak alatt gyűjtik össze a kisebb csatornákból is ideömlő szennyvizet.

— Sokszor előfordul — szól át a másik csónakból egy csatornamunkás —, hogy így csónakázás és munka közben észrevesszük, hogy valami víz a víz. Ilyenkor az előre kiküldött csatornabúvárok menten nekiállnak a munkához. Legtöbb egy csecsemő hullója került ide ömlik, kérem, Lud post

minden bűne és szennyeje — beszél tovább a földalatti élet rejtelmeiről.

„Aranyláz” a csatornába

Az Andrássy-úton lehetünk. A melékaknából zuhatagszerűen ömlik a víz s bizony az aprukat is fogjuk. De nem kibíthatatlan a bűz. Azok az aknamunkások azonban, akik guggolva tisztogatják ezeket az alig egy méternyi, kisebb csatornákat, csak gőzmaszkok segítségével boldogulhatnak. Így is számtalan megrendülő haláleset történt már a csatornabúvárokban.

— Minden csatornából leselkedik ránk a halál — monlja a legidősebb csatornamunkás.

A szenny és iszap lerakódása ugyanis gázt fejezt, a levegő ilyenkor teljesen kiszorul s a tisztítómunkás, noha a legnagyobb ellenőrzés alatt áll munkája, mégis könnyen életét veszítheti. Évente két három emberrel csak áldoztak — mondja vezetőnk. — A legtöbb haláleset azonban az „aranyláz” okozta.

Az emberek ugyanis munkájuk befejeztével igen gyakran

ellenőrzés nélkül gubert iménnek a szenny erakodóhelyekre. számtalanszor akartak nagy értékű arany és egyéb tárgyakat s ezért bizony sokan életükkel fizettek, mert a febotyogott iszap gázt fejezt s a levegő kiszorításával fulladásos halált okozott. Ez az úgynevezett meton-gáz egyébként nem ártalmas a szervezetre. Ezt beható orvosi vizsgálatok igazolták.

Mint hogy itt a föld mélyében semmit sem lehet tudni a külső világról, előfordult már, hogy egy-egy hirtelen jött zápor — amely pillanatok alatt megtelít a csatornákat — elzárta a csatornák mégén dolgozó munkások útját s azok ottpusztultak.

A csatornahálózatokkal kapcsolatos ügyeket a legnagyobb körültekintéssel, szakmérnökök bevonásával Eecske Kálmán tanácsnok irányítja, aki szak tudásával igen sok érdemet szerzett.

Most van pontosan ötven éve, hogy teljes üzemben van a hatalmas világvárosi csatornahálózat, amely a város területébe összegyűjtö szenny- és csapa-

dékvizet három modernül be rendezett szivattyútelep közvetítésével a Dunába hordja.

A Soroksári-úti központi csatornaszivattyútelep, amely szintén elég régen, 1803 óta működik, tizenkét szivattyú segítségével másodpercenként 31,200 liter szenny- és csapadékvizet irányít a Dunába.

A három hatalmas szivattyútelep modernizálása során Zeitz László tanácsnok is nagy érdemeket szerzett s különösen a szatádalmartott gázfejlesztő készülékével járult hozzá a főváros nagyarányú csatornahálózatának fejlesztéséhez.

A központi csatornaszivattyútelep rácsiszappagázósító berendezésének üzeme 1938 óta működik teljes erővel. Ez a világon még sehol sem működő modern berendezés a szűrőrácsok közvetítésével kiemelt, úgynevezett rács-emelőt kipóasztja és elősegíti a rothadást.

A kiválasztott és levegőtől eltiltott iszap és szemét hatalmas tartályokba kerül, ott megrohad és meton-gáz fejlődik belőle. Ezt a külön motorhajtó anyagot a székesfőváros saját

üzemeiben használja fel. Naponta több mint egyezer köbméter gázt tudnak így módon előállítani.

Közel háromszáz ember dolgozik a csatornák mélyén. Keresetük aszerint változik, mennyit vannak a föld alatt. Néha négy-öt száz pengőt is keresnek havonta.

Budapest csatornázásának történelme is van a Mátyás király uralkodásáig vezethető vissza. Hatalmas vörösmárvánnyal kirakott földalatti árkokat ástak ki, amelyről arra lehet következtetni, hogy Budapest, legalább is a budai részen, csatornázva volt.

A László királyi gazdálkodásra való áttérés gondolata itt a földalatti is meghonosodott. Csónakpartnerem elmondja, hogy a szemét és iszap rothadt anyagából nemcsak metorekat hajts gázt fejlesztenek, a fővárosi munkások szappanszükségletét is javarészen ebből a szemétből fedezik.

A főgyűjtőcsatornák különböző helyein 36 külön zsiradékgyűjtő áll s ezek segítségével a zsiradékot ki kell választani. Ez a zsiradék a szappanüzembe kerül, ahol szappannak dolgozzák fel. A zsiradékgyűjtő berendezések alig húszezer pengőbe kerültek s a vételár már az első hónapokban megtérült.

Mátyás Ferec